

KUNSZENTMÁRTONI UJSÁG

TÁRSADALMI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 k., félévre 4 k., negyedévre 2 kor.
Megjelenik minden vasárnap. Hirdetéseket felvesz
a kiadóhivatal.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. KOVÁCS JOZSEF
ÜGYVED.

SZERKESZTŐSÉG: Kossuth Lajos-utca 1193. sz.
Dr. Kovács József ügyvédi irodájában.

KIADÓHIVATAL: Wolf Dezső könyvnyomdája

A felvidék ujjaépítési akciója.

Abból az «Az Est» által felvetett eszméből, hogy a magyar vidékek városai, vármegyéi segítsenek az orosz betörés által elpusztított felvidék községeit újra építeni és egy-egy magyar város lehetőleg maga építse fel egy-egy rombadöntött falu házi tűzhelyeit, mind nagyobb arányokat öltő társadalmi akció fejlődik ki. Elsőnek Debreczen város jelentkezett egy Sáros vármegyebeli község ujjaépítésére s hovatovább több város kezd mozogni hasonló cél megvalósítása végett.

A napokban gróf Khuen Héderváry Károly volt miniszterelnök állott a mozgalom élére és több magyar város, vármegye vezetőit s a magyar társadalom számottevő tényezőit Budapestre értekezletre hívta össze, amelyen megalakult az országos segítő bizottság, hogy kezébe vegye az ügyet, egységesen irányítsa, vezesse, az erőket tömörítse, szervezze és egyrészt tervszerű erős társadalmi akciót fejtsen ki, másrészt az állam hivatalos tevékenységét e téren támogassa.

Természetes, hogy ez a magyar hazafias mozgalom mindenfelé élénk viszhangra talál, hiszen nekünk, akik életének és vagyonának biztonságáért estek a Kárpát menti vidékek a dúló ellenség áldozatául, kötelességünk a szenvedő vidékek lakosságának magyar szívvel segítségére sietnünk, hogy feldült otthonukat helyreállítsák, maguknak, jószágaiknak fedelet teremtsenek és földjeik mivéléséhez fogjanak.

Legyünk tisztába azonban azzal, hogy a hadszíntér pusztulásának kártalanítása, az elpusztult falvak új életre keltése első sorban állami feladat, arra a magyar társadalom magában nem képes, a társadalomra tehát nem a regenerálás munkája, hanem csak az arra irányuló állami akció erkölcsi és anyagi támogatása vár. A fő erőt itt

az egész országnak és pedig első sorban a hivatalos magyar államnak kell képviselnie, a mi tenni valóknak azzal párhuzamosan kell folynia; az állam adja az anyagi erőt, mi abba lelket viszünk bele, hogy a háboru inséget szenvedő nemzetiségek ne csak a hivatalos apparatus becses, de külső megjelenésében hideg támogatását, de a magyar társadalom testvéri segítő kezének meleg szeretetét is érezzék. Ez adja meg becsét a mi akciónknak s az az áldozatkészség, fáradozás, munka, melyet a magyar társadalom s annak élén a magyar vármegyék és városok kifejtnek az egységes, erős, egyetértő, boidog magyar állam jövőd életének termő földjében dus kalászokat termel.

A közhangulatot ebben a segítő mozgalomban az ragadja meg legjobban, ami külsőleg tetszetős, az érzelmre hat s ennek tulajdonítom, hogy már eddig is nem egy oldalról szólítottak fel, legutóbb pedig egy nagy-kunsági lap nyílt levéllel fordult hozzám, hogy hát Jász-Nagykun-Szolnok vármegye épít-e a felvidéken, vagy éppen Galiciában jászkun falut?

Nézetem szerint a vármegyék segítő akciójának nem ebben a formában kellene megnyilvánulnia, hiszen a cél az, hogy lehetőleg minden vidék, minden falujának minden családja minél előbb fedél alá jusson s folytathassa megzavart életét, nem egy falut kell felépíteni, hanem minden talut és előtünk a háboru borzalmas pusztításától ment országrészek vármegyéi előtt nem lehet becsesebb Sáros vármegye, mint Zemplén és Uzsok, mint Zboró. Én igazán nem tudnám kiválasztani azt a községet, amelyet Jász-Nagykun-Szolnok vármegye ujja építene.

Hiszen annyi falu pusztult el, hogy ha az egyes városok, vármegyék illetén

kiválasztott helység ujja építésére adnák a maguk adományát, tized részén sem tudnánk segíteni s csak a keserűség és irigység érzését keltenők fel azokban, amelyek ujja születése erőnk fogyatékosága következtében meg nem valósulna.

Nem egyes községeket kell felépítenünk, hanem lehetőleg minden község felépítését kell előmozdítanunk.

Ne építsünk hát mi se Jász-, se Kun-, se Szolnok falvát, hanem azon legyünk, hogy ez az áldott derék és vagyonos magyar vármegye maga, ennek városai, községei, tehetős egyesületei, intézetei, gazdagsággal megáldott egyénei tehetségükhöz képest minél többet adakozzanak a felvidék ujja építésére s adományait juttassuk a kormányhoz, fordítsa azt az ősz-cél elérése végett oda, ahova jónak látja, ahol arra legnagyobb szükség van, ahol azzal legtöbb könnyet felszáríthat.

Adjon mindenki, amennyit csak adhat.

A regenerálás nagy áldozattal járó munkája így fog legjobban célra vezetni.

És járjon elől jó példával maga »a vármegye közönsége«. Szavazzon meg Jász-Nagykun-Szolnok vármegye erre a szent célra egy százalék pótdót s az annak megfelelő 30—35000 korona összeget egyelőre költsön véve szolgáltatassa be sürgősen. Bis dat, qui cito dat.

És ha azt akarjuk, hogy külsőleg meg legyen örökitve hazafias, áldozatkészségünk, ám mondjuk ki, hogy egészen a mi adományunkból épüljön fel egy község közháza és annak falában elhelyezendő tábla hirdesse az utókor-nak, hogy a legmagyarabb vármegye közönsége testvéri szeretettel sietett azon honfitársaink hajlékának életre keltésére, akik érette, e hazáért pusztulást szenvedtek.

Vagy ha jobban tetszik, úgy juttassuk adományainkat az inségbe jutott vármegyék kormánybiztosai (főispánja) vagy alispánjai kezébe akképpen, hogy azt mondjuk, például 200—300 koronájával ossza ki ugyanannyi károsult család között abból a célból, hogy elpusztult hajlékaikat újra építsék. E mellett a forma mellett az szól, hogy így sok családon könnyítünk, soknak tesszük lehetővé már a tél kezdetén a fedél alá jutást, mert, 200 legfeljebb 300 korona segélyvel igen sok felvidéki lakos képes lesz hajlékát újra építeni.

Igaz, hogy azt a célt: higiénikusabb, modernebb hajlékokat emeljük, így kevésbé érjük el, de hiszen a közigazgatási hatóság feladata, hogy e téren a legszükségesebb követelményeket az építési engedély megadásakor megszabja és betartását ellenőrizze s ha ezt kötelességszerűleg megteszi, úgy a felvidék szegénynepe e tekintetben is egy lépéssel jobb viszonyok közé kerülhet.

Ha e vármegye közönsége 30—35000 koronát kitevő sürgős segélyt nyújt, ha a vármegye városai, községei, pénztintézetei, egyesületei, módosabb emberei a maguk filléreit a vármegyéhez juttatják, úgy könnyű szerrel összegyűjthetünk 50—60 ezer koronát s ha ezt az összeget e hó végéig rendeltetési helyére juttatjuk, akkor 2—300 családon segítettünk s akkor ez a hazafias áldozatkészségével mindig előljáró vármegye ebben a nemes akcióban is az első közt fog diszteni.

En a vármegye törvényhatóságának rendkívüli közgyűlését ez ügyben való határozathozatal végett még augusztus hóban összehívom; addig az országos segítő bizottsággal és a felvidéki vármegyék alispánjaival a részletesebb módokat megbeszelem, hogy a közgyűlés a segély megszavazásának részleteit kellően előkészítve vehesse tárgyalás alá.

Most pedig azzal a hazafias kéréssel fordulok a vármegye városaihoz, községeihez, hatóságaihoz, egyesületeihez, pénztintézeteihez, polgáraihoz, adakozzanak e szent célra mindnyájan sürgősen tehetségükhez mérten s adományait küldjék el hozzám, vagy vármegyénk közönségének címezve, hogy azokat a hivatalos vármegye segélyével együtt mielőbb illetékes helyre juttathassam.

Nem bővelkedem anyagi javakban és módomhoz képest csak 100 koronát adhatok, de ezt hazafias szívvel jegyzem erre a nemes, nagy célra.

Hiszem, hogy szavam nem lesz a pusztában elhangzó szó. Ugy legyen.

Dr. Küry Albert s. k.
alispán.

A Kunszentmártoni Ujság már megpendítette azt az eszmét, hogy illő és hazafias dolgot cselekszik a vármegye és Kunszentmárton község, ha segítségére siet azon szegény népnek, melynek hajléka elpusztult az orosz betörés alkalmával. Nem kételkedünk abban, hogy a törvényhatóság az augusztus 28-iki közgyűlésen magáévá teszi dr. Küry Albert alispán nemes indítványát és az egy százalékos pótdadó megszavazásával lehetővé teszi, hogy egy felvidéki elpusztult község felépüljön.

Kunszentmárton községnek sem szabad elmaradni azon városok és községek mögött, amelyek segítségére sietnek a felvidéki népnek. Azt írja alispánunk fenti cikkében: adjon mindenki annyit, amennyit tud. Kunszentmárton község is járuljon a nemes célhoz annyival, amennyit bír adni. Nem adhat ezeket, mert szegény a község, de egy házat, mely hatszáz koronába kerül, feltud építeni. És ha felépíti a község a maga házat, örök dicsősége lesz az Kunszentmártonnak és a ház falába illesztett tábla az idők végtele néig hirdetni fogja, hogy Kunszentmárton község nem dugta be füleit a segítségért kiáltók szavára, hanem sietett adományával lehetővé tenni, hogy egy családnak otthona legyen.

Mi hisszük és reméljük, hogy nemcsak a község, hanem egyesek is, akik tehetik, akiknek pénzük van, lehetővé fogják tenni adományaikkal, hogy a felvidék valamelyik falujában egy-két ház felépüljön.

Hősök halála.

Elszorult szívvel vettem kezembe a hivatalos veszteségi kimutatást. Fájt a lelkem, hogy azok nevei között kellett kutatnom, akik már zavartalanul pihennek a vérrel áztatott hantok alatt a hősi munka fáradaimait.

De megtettem. Megtettem pedig azért, hogy pontos és hű képet nyújtsak olvasóinknak arról, hogy hány vitéz és egetverő bátor lelkű szentmártoni kun fiut kívánt magához szólítani a Hadak Istene e rettenetes, de ránk nézve győzelmekben gazdag és tündöklő világháborúban.

Eddig hetvenhat kunszentmártoni magyar legény hősi halálát jegyeztem ki.

Hetvenhatan vannak Kunszentmártonból a csataterék rideg sirjaiban...

Hetvenhatan vannak eddig, kiknek hült tetemét idegen föld idegen hantjai borítják...

Hetvenhatan vannak, akik értünk játeva dobták életüket a halál görcsös markába.

Hetvenhat csillaggal több ragyog már Kunszentmárton egén, — s ezek a mi legfényesebb csillagaink; melyeknek fénye, tüze örökre kioldhatatlanul fog szemünk előtt ragyogni.

Ti hetvenhatan, akik az Isten arany trónjának lépcsőin ültök már, — imádkozzatok... Imádkozzatok, hiszen Titeket meghallgat az Isten... Imádkozzatok, hogy ezer vésszel és ellenséggel küzdő szent Hazánk, mint győző fejezze be a nagy háborút.

Emléketek örökké köztünk lesz. Pihenjétek csendben békén a nagy fadaradalmakat.

Kiss Dénes.

1915. év augusztus hó 15-ig hősi halált haltak névsora:

Ambruzs István	Kurucz Elek
Biró Kálmán	Kiss János
Benke László	Kézmárky István
Berta Pál	Kézmárky János
Bodzás Lajos	Kollár Mihály
Birgés János	Kovács S. György
Csik Simon	Kuna Péter
Cseh János	Kovács András
Dantesz János	Kézmárki István Imre
Doba Máttyás	Lakos Máttyás
Fazekas József	Lovas Pál
Farkas István	Majzik András
Fehér Pál	Márton Pál
Garáz István	Molnár Péter
Gulyás László	Molnár István
Gulyás János	Nálhi Sándor
Gulyás Ferenc	M. Nagy Pál
Gulyás Gáspár	Németli Máttyás
Gácsi Máttyás	Papp Kálmán György
Gulyás István	Pugner István
Gyóllai Mihály	Pásztor Mihály
Gyalay János	Radics Károly
Huszár István	Sári Antal
Hegedűs Máttyás	Sipos József
Herceg János	Szarvák Miklós
Hegedűs M. János	Szabó Ferenc
Hegedűs Antal	Szaszkó István
Hegedűs István	Szaszkó András
Imre József	Szaszkó Bálint
Jakab Antal	Szirom Kálmán
Imre József	Szarvák Kálmán
Imre József népfk.	Talmácsi Imre
Karsai János	B. Tóth Pál
Kiss János	Textorisz János
Kiss Antal	Talmácsi Péter
Kiss P. Miklós	Tónya Gergely
Kiss Antal	Vigh József
Kiss II. István	Zónai István

1915. év augusztus 15-ig hadi fogságba kerültek.

Bozsik István	Bozsik Ignác
Bozsik János	Bencsik Máttyás
Biró József	Cseuz István

Csomós Máté
Ecsédi András
Gácsi Ferenc
Dr. Glück Sándor
Gergulics Mátyás
Gyólyai János
Harangozó Gábor
Hegedüs József
M. Hegedüs János
Imre János
Jakab György
Kállai János
Kovács R. László
P. Kiss István
Kovács Balázs
Kocsis János
Sz. Kovács István
Kruzslic Antal
Kuna Lajos
Lajkó Antal
László István
Lebovics Rezső
Molnár Gáspár
P. Nagy Márton
Nagy B. József
László Ignác
Molnár Antal
Meleg József

Papp Kálmán
Pozderka József
Papp T. Bálint
Pataki Péter
Pataki Kálmán
Radies István
Réti András
Szepesi István
Szaszko András
Szirom Kálmán
Szép István
Szirom Mátyás
F. Szabó István
Szepesi János
Szücs Sándor
Kiss Tóth Pál
Turecsányi Mátyás
Tégény Károly
Tóth József
B. Tóth Lajos
Tóth Gergely
Turecsányi László
Kiss Tóth István
Váradai Gáspár
Varga András
Zs. Varga Mihály
Zsárta Gy. József

Adakozzunk a Vörös-kereszt kórháznak.

HIREK

Kunszentmárton, 1915. augusztus 22.

— **Király születésnapja.** Augusztus 18-án lett a mi jó, öreg királyunk nyolcvanöt éves. Nagy idő, szép idő. Különösen nagy idő annak, aki országok sorsát intézi, akinek a maga gondjai mellett két hatalmas ország népeinek gondját is viselni kell. A mi jó királyunk nyolcvanöt évvel a vállán fiatalos hévvel végzi most is minden dolgát, nem látszik meg rajta, hogy olyan nagy idő van a háta megett.

Életének hátralevő részét békében, csendben óhajtottá eltölteni. A sors azonban másképen határozott. Északról, délről, keletről és nyugatról megtámadták országait. A király a nemzethez fordult. És a nemzet fegyverbe állott, hogy megvédje jó királyát. Győznek a seregek mindenfelé és a jó király arca ragyog a boldogságtól.

Felséges Urunk nyolcvanhatodik születése napján forró imánk száll az Egek Urához, hogy tartsa meg még sokáig nekünk a bölcs uralkodót, akinek uralkodása áldást és jólétet hozott a magyar nemzetre.

Kunszentmártonban a király születése napján a középületekre és nagyon sok magán kintűtük a nemzeti zászlót. Dél előtt kilenc órakor ünnepi istentisztelet volt a templomban, melyen a hatóságok és az összes testületek résztvettek.

— **Szent-István napja.** Szent István napját a szokott módon ünnepelte meg Kunszentmárton népe. Dél előtt tíz órakor nagy mise volt, melynek végeztével a közönség elénekelte a himnuszt.

— **Vármegyei közgyűlés.** Jásznagykunszolgai vármegye törvényhatósági bizottsága 1915. augusztus hó 28. napján dél előtt 11 órakor Szolnokon, a vármegye háza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart.

Az elintézendő tárgyak között szerepel: Debrecen város átirata az orosz betörés által elpusztított felvidéki községek ujjaépítése tárgyában; ezzel kapcsolatban az alispán előterjesztése e célra megszavazandó segély iránt.

— **Népfelkelési bemutató szemle a 43–50 éves népfelkelők jelentkezésére.** Kunszentmártonban fog végbemenni a tiszai alsójárás összes községének 43–50 éves népfelkelőinek bemutató szemléje az alábbi sorrendben:

Aug. 23, 24.	Kunszentmárton.
Aug. 25, 26.	Szelevény, Csépa. Tizsasas, Tizsaug. Tizsainoka, Nagyrév. T-kürt, Mesterszállás.
Aug. 27-én	Tiszaföldvár.
Aug. 28, 30.	Vezseny, Cibakháza.
Aug. 31-én	Rákócifalva, Tiszavárkony.
Szept. 1-én	

Felhívjuk a bemutató szemlére jelentkezni köteles népfelkelőket, hogy a szemlén pontosan jelenjenek meg.

— **Vásár.** A mai napon tartatik meg a nyári országos vásárunk. Tekintve azt, hogy marha állományunk nagyon kicsi, így nagy vásárra nincs kilátásunk. A vásárra vézmentes helyről mindenféle állat felhajtható.

— **Az időjárás.** Az elmúlt héten a szél volt az uralkodó, ami a levegőt annyira lehűtötte, hogy valóságos őszi időjárás volt. A reggelek és az esték olyan hűvösek voltak, mint novemberben szokott lenni. A nap néha-néha kibukik a fellegek közül, azonban nincs semmi erője és csak nagy nehezen tudja a ködöt áttörni. Eső keveset esett. Gazdáink fel is használták ezt a türethető időjárást és folyt az aratás és cséplés mindenfelé. Még egy-két hét szükséges ahhoz, hogy mindenki elvégezze nyári munkáját és betakarítsa termését. Ha nem lesz eső, ez sikerülni is fog.

A közönség figyelmébe. Az előjáróság figyelmezteti a közönséget, hogy mindazok, akik egész évi gabona szükségletüket egyszerre nem bírják beszerezni, azok augusztus 28-ig jelentkezzenek a községi előjáróságnál és évi szükségletüket jelentsék be, mert ha ezt elmulasztják, úgy gabona nélkül maradnak.

Most jelent meg az

Olasz harctér óriás pontos térképe 7 színben, politikai, hegy- és vízrajzzal. Egyetlen magyar térkép ezen harctérről, amelyen a legkisebb helységek, folyók, tavak, süppedékek, gletterek, hidak és a hegységek magasságának mérei a legpontosabban vannak feltüntetve. Ezen térképen meg van jelölve az általunk telajánlott terület és amelyet Olaszország tőlünk követelt. Kapható: **Wolf Dezső** könyv- és papír kereskedésében.

Berta József

kereskedőnél, cséplő-kazán fűtésre elsőrendű porosz kőszén, ugyszintén új zsákok és vízmentes ponyvák olcsó árért kaphatók. — Ugyanott egy fiatal-segéd felvétetik.

Eladó szőlő.

Tiszaföldváron **4 hold** jó karbanlevő szőlő **2 nagy hozzávaló épülettel** betegség miatt méltányosan szabad kézből **eladó.** Tulajdonos **Király Mátyás.**

Eladó ház.

Tatmácsi Imrénének a Battyáni-utca 87 szám alatt levő **háza**, két utcai-, egy belső szobával s a hozzá való épületekkel, vízvezetékekkel ellátva s 314 □-öl telekkel, kedvező feltételek mellett örök áron szabad kézből **eladó.** Értekezni lehet az eladó háznál bármikor.

A néhai özv. Cirják Jánosné

volt nagykörösi lakos hagyatékába tartozó, Öcsöd-bábocka pusztai 359. hold területű ingatlan, a folyó évi **szep-tember hó 29-től** kezdőleg — esetleg kisebb, vagy nagyobb részletekben is — haszonbérbe **kiadó.** (A szükséges ugarlási vagy vetés alá való szántási munkálatok azonban már most szabadon megkezdhetők és végezhetők).

Bővebb felvilágosítást ad: **dr. Dalmady Lajos** ügyvéd **Nagykörösön**, ki ez ügyben teljes jogkörrel intézkedik.

Borszéki**Madonna forrás,**

természetes vastól mentes savanyúvíz mint gyógyvíz emésztési zavaroknál, a légző és emésztő szervek hurutos bántalmánál, angol kóránál, vese- és hólyagbántalmánál. Hygienikus tisztaságánál fogva járványok idején mint ivóvíz megbecsülhetetlen.

Főraktár: **Melnár János** cégnél
Kunszentmárton.

ORVOSOK

ajánlják, mint legelismertebb köhögés ellen szert a **KAISER-féle**

Mell-karamellákat

a Három fenyő védjeggyel.

Milliók használják

Köhögés

ellen. Rekedtség, elnyálkásodás, számarköhögés, katarus gégefájás stb. minden előforduló **hűlés** ellen.

6100 köszönő s hálalevél orvosoktól s magánosoktól igazolják a biztos eredményt.

Étvágyerjesztő és legízletesebb bombonok.
Csomagonként 20 és 40 fillér, dobozonként 60 fillérért kapható Kunszentmártonban

LUKÁCS ANDOR és POPOVITS GÁBOR
Tiszaföldváron **Goldman Adolf**
gyógytárában és minden hazai gyógytárban.

Wolf Dezső könyvnyomdájában egy ügyes fiú fizetés mellett

tanoncnak

felvétetik. — Értekezni lehet e lap nyomdájában.

Aranyat — vasért!**VASGYÜRÜK**

kibélelését arannyal, vagy ezüsttel jutányos árák mellett készít **DÉVAI JENŐ** ékszerész

Tiszta, szép

makulatura papir

csak métermázsa számára lapunk nyomdájában kapható.

Képes levelező-lapok nagy választékban.

Polgáriskolai tankönyvek, rajzeszközök és tanszerek s általában mindenféle iskolai cikkek kaphatók.

Wolf Dezső
könyvnyomdája,
könyv-, papir- és írószerek kereskedése
Kunszentmárton.

Mindenféle könyvnyomdai munkák a legszebb kivitelben gyorsan, pontosan és kifogástalanul készülnek.

Képes levelező-lapok nagy választékban.

Kerékpárok

figyelmét felhívom, hogy a világhírű

ALFA ÉS STYRIA

kerékpárok egyedárusítását Kunszentmárton területére képviselem, miért ezen gyártmányok

kizárólag nálam szerezhetők be

Tisztelettel

Dévai Jenő.